

רב נחמן בר יצחק אמר: יהודה אמר ליוסף: "מה נדבר ומה נצט"דק" בלשון נוטריקון: נכונים אנחנו, צדיקים אנחנו, טהורים אנחנו, דכים אנחנו, קדושים אנחנו.

מתניתין:

הכותב שתי אותיות בשתי העלמות, שנודע לו בין אות לאות שחטא, ושוב שכח וחטא.

או אפילו היה בהעלם אחד, אלא שכתב אות אחת שחרית, ואחת בין הערבים, שכיון שהיה לו שהות הרבה בינתיים כדי להיוודע הרי זה כשתי העלמות חלוקות [עיי' תוד"ה ורבנן].⁽⁴⁾

רבן גמליאל מחייב חטאת, וחכמים פוטריין.

גמרא:

ומבארינן: במאי קמיפלגי תנאי דמתניתין?

רבן גמליאל סבר: אין ידיעה לחצי שיעור.⁽⁵⁾ כי הידיעה שבין אות לאות לא נחשבת

רבנן אמרי: כך דרשינן: אמירה שהיא נעימה, דהיינו התורה — כתיבה יחיבה, ניתנה בכתב.

איכא דאמרי: "אנכי" נוטריקון למפרע: יחיבה כתיבה, ניתנה בכתב — נאמנין אמריה.⁽³⁾

דבי רבי נתן אמרי: דברי המלאך לבלעם הם נוטריקון, דכתיב: "הנה אנכי יצאתי לשטן — בי יר"ט הדרך לנגדי". "ירט" לשון נוטריקון הוא: יראה האתון, ראתה, נטתה, בשביל שהדרך לנגדי! כלומר, שאתה הולך להקניטני.

דבי רבי ישמעאל תנא: נאמר אצל מנחת העומר שתהא "כרמל" והוא נוטריקון: כר מלא, שמביאים אותה מתבואה לחה, שאז הזרע נפוח, וה"כר", הקש, מלא הימנו.

רב אחא בר יעקב אמר: דוד אמר לשלמה על שמעי בן גרא "והוא קלני קללה נמ"רצת", והוא נוטריקון: נואף הוא, מואבי הוא, רוצח הוא, צורר הוא, תועבה הוא. שכך קילל אותו שמעי.

מנהג ותיקין שהיו גומרי' ק"ש ותפילה עם הנץ החמה מייתי לה מאברהם שתיקן תפילת שחרית. ח"א מהרש"א.

3. היינו, שהתורה ניתנה כתובה ולא בע"פ, דדברים שבכתב אי אתה רשאי לאומרם בע"פ כדי שיהיו נאמנין אמריה, כי ע"י הדיבור בע"פ לפעמים ישתנה הענין. ח"א מהרש"א.

4. רש"י. והתוד"ה ורבנן, הקשו שהיה לתנא לפרש מה שיעור השהות שמחלקת לשתי העלמות.

ועוד, דלעיל אמרינן כתב אות אחת בציפורי

ואות אחת בטבריא חייב, אע"ג דמסתמא יש ביניהם שהות מספקת כדי להיוודע.

ולפיכך פירשו דמיירי שהיתה לו ידיעה ממש בינתיים, ונקט שחרית וערבית לרבותא דרבן גמליאל, דאע"ג דיש הפסק כה גדול ביניהם יחד עם הידיעה מכל מקום לא חשיבא ידיעה.

5. טעמא דר"ג משום דכתיב "או הודע אליו חטאתו" משמע דוקא ידיעת חטאת שמה ידיעה אבל ידיעת חצי שיעור דאינה ידיעת חטאת [כלומר שאינה מחייבת חטאת] לאו שמה ידיעה. תוד"ה רבן גמליאל.